

ουσιάζονται ἐκ 13,000 ἀνθρώπων, ὥστε εὐρίσκειται εὐγενής εἰς 125 κατοίκους· οἱ δὲ εὐγενεῖς τῆς γηγενεῖς Ῥωσσίας καὶ μάλιστα τῶν Καυκασίων τῶν τοῦ Ἀστραχανίου καὶ τοῦ Καζανίου συμπεριλαμβάνονται εἰς 20,000 ἀνθρώπους.

Ἡ μέση τάξις τῶν πολιτῶν ἐκάνονίσθη ὑπὸ τῆς ἀπειρίας κατὰ τὸ 1785· διαιρεῖται δὲ εἰς 6 τμήματα, ἐξ ὧν

1. Α'. περιλαμβάνει τοὺς κεκτημένους οἶκον.
 2. Β'. τοὺς ἐμπόρους, ὅσοι ἀποδεικνύουσι, ὅτι ἔχουσιν κεφάλαια· οὗτοι δὲ ὑποδιαιροῦνται εἰς 6 ὑπαλοφίους σειράς, (γίλιδ) ἀπαλλάττονται τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῆς στρατολογίας καὶ πωλοῦσι διάφορα προϊόντα ἑλκτός ἄλατος καὶ ῥακῆς· προσφέροντι δὲ ὡς ἐργολογοὶ καὶ δημοσιῶναι εἰς τὴν Κυβ. Οἱ ἔχοντες 50,000 ἄνθρωποι εἰς τὴν πρώτην καὶ θεωροῦνται ὡς ἀριστοί, ἢ εὐγενεῖς ἀνήκοντες εἰς ἄνωτέραν τάξιν· προσφέροντες φόρον ἄξιον 20,000 ρουβλίων κεφαλαίου ὑπάγονται εἰς τὴν δευτέραν, οἱ δὲ ἄξιον 8,000 τῆς τρίτης· ἄλλ' ἐξ αὐτῶν τινες μεταγαυρίζονται εἰς ἐμπόριον ἐντός τοῦ Κράτους, φέρουσι ἕξιρας, ἀρροῦνται εἰς τέθριππον ἄμαξαν καὶ ἐμφανίζονται εἰς τὴν αὐτὴν· οἱ δὲ παρὰ τὴν μεγαλεμπορίαν, ἀρροῦνται νὰ ἔχωσι πλοῖα, καὶ ἀπαλλάττονται σωματικῶν ποινῶν ἐκτός ἐγκλημάτων καθοσιώσεως.

Ἐκτός ὑπουργούντος τοῦ κόμητος Καγκρίν προσήσαν εἰς τοὺτους καὶ οἱ φέροντες διπλώματα· οὗτοι δὲ καὶ ἀπαξ μόνον καταβλήθῃ ὁ ἔμπορος τὸ ποσὸν τοῦ διπλώματος διατηρεῖ τὰ δικαιώματα τῆς ἐπιείκειας διὰ παντός, ἐν ᾧ πρότερον ἐλαττωμένων κεφαλαίων μὴ καταβλήτων τὸν ἀντιστοιχοῦντα εἰς τὸν φόρον κατεβιβάζετο εἰς τὰς κατώτερας τάξεις· τὸ ἀπὸ κληρονομίας, ἢ στρατεύσιμος· ὑπέκειτο δὲ εἰς σωματικὰς ποινάς.

Οἱ σοφοί, οἱ λόγιοι, οἱ ἐπιστήμονες καὶ καλλιτεχνῶν ὑπάγονται εἰς τὴν 5 τάξιν.

Διάταγμα τῆς Αἰκατερίνης ἀπηγόρευε νὰ δανειζώμεθα τὸν δούλον ἐπέκεινα τῶν πέντε ἀργυρῶν ρουβλίων (=22 δραχ.)· Ὁ Κόμης Σιχερεμέτιεφ ἔχει νῦν ἀποπροϊκοὺς κυρίως ἐπέκεινα τῶν 300,000 ρουβλ. Ῥωσσίας· τινεὶς ἐξαγοράζονται καὶ ἀπολυτοῦνται. Πρὸς τὸν χρόνον ἐνεανίσθη εἰς ὑπουργὸν Ῥώσσης ἔμμενος καθ' ἣν ὥραν ἐκείνου ἐδέχεται περιηγητὴν τινά ἄλλο. Ἐφερε δὲ ὁ ἔμπορος τὴν εἰκόνα τοῦ αὐτοκράτορος κρεμασμένην ἐκ τοῦ λαιμοῦ καὶ τὸ παράσημον τοῦ αἰγίου Βλαδιμήρου. Οὐδὲν ἔχω, εἶπε τότε τὸν ὑπουργόν, νὰ ζητήσω. Εἶμαι ὁ δεῖνα ἐξαγορῆς δούλος Σου πρὸ ἐννέα ἐτῶν, ἔκτοτε δὲ ἔμπορος· καὶ ἤδη ἐλθὼν εἰς Πετρούπολιν διὰ νὰ πωλήσω τινὰ ἀλεύρου δὲν ἔκρινα καλὸν νὰ ἀναχωρήσω· ἔμπροσθεν ἐμφανισθῶ ἐνώπιόν Σου — Ἀρίστα, εἶπεν ὁ ἔμπορος — καὶ τί ἀξίζει τὸ ἀλεύρόν σου; — 250 ρουβλίων, ἀπήντησεν ὁ ἔμπορος. Ἀλλὰ οἱ ἀπελευθεροί, ἢ καὶ εἰσέει δούλοι εὐρίσκονται εἰς Ῥωσίαν πολλοί.

Οἱ ὅμως ἀποποιῶνται καὶ τὴν ἀπελευθερώσιν των, καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν, ἀπὸ φόβου μὴ στερηθῶσι τοῦ πατρῶνός των, ὅστις τοῖς βοηθεῖ κατὰ πᾶσαν

περίστασιν. Τοῦτο ἐπληροφόρηθη πρὸ τινων ἐτῶν ὁ Ἀβρόδος Δουράμ, ὅτι πορευόμενος ὡς πρέσβυς εἰς Πετρούπολιν διηγήθη τὰ χωρία τοῦ κόμητος Γκούριεφ· διότι οὗτος ἐμέλετα νὰ ἐκμισθώσῃ τοὺς ἀγρούς του εἰς ἐλευθεροὺς ἀνθρώπους, διὰ νὰ λαμβάνῃ τακτικῶς τὸ ἐκμισθώμα. Καὶ κατ' ἀρχάς μὲν πρότεινεν εἰς τοὺς δούλους του νὰ πωλήσῃ τὴν ἐλευθερίαν των, ἔπειτα δὲ τὴν προσέφερε καὶ δωρεάν· ἀλλὰ ματαιώμα· διότι οἱ δούλοι ἐπεθύμουν νὰ λάβωσι συγχρόνως καὶ τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν ἐκ παιδικῆς ἠλικίας ἐγεώργουν, ἦσαν δὲ συνειθισμένοι νὰ θεωροῦνται ὡς ἰδιοκτησίαν.

Ἰδοὺ τὸ μέγα ἐμπόδιον τῆς τῶν δούλων ἀπελευθερώσεως! Καὶ ὅμως συμφέρεισως νὰ ἐκτελεσθῇ, πρὶν αἱ ἰδέαι τῆς ἀνεξαρτησίας γεννηθῶσιν εἰς τὰς κεφαλὰς των· διότι τότε ἡ ἀπολύτρωσις των θέλει ταυτισθῆ μετὰ τὴν γύμνωσιν των ἄλλων. Ὁ φόβος οὗτος ὑπάρχει παντοῦ τῆς Ῥωσσίας διακεχυμένος, ὥστε πολλοὶ δούλοι ἐλευθεροῦνται καὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπὸ τῶν κυρίων διὰ τὴν πρόνοιαν τοῦ μέλλοντος. Ἐν τοσούτῳ ἡ ἀπελευθερώσις αὐτὴ ὀπωτῆσαι, ἢ ὅθεν δήποτε γείνη, περιορίζει πάντοτε τὴν ἀριστοκρατικὴν δύναμιν τῶν μεγαλοκτημόνων.

Οἱ δὲ χωρικοὶ (μουζικοί) διαίρουνται εἰς τρεῖς τάξεις.

1. Εἰς τοὺς ἀνεξαρτήτους, τοὺς ἀποίκους καὶ τοὺς φορολογουμένους χωρικοὺς.
2. Εἰς τοὺς τοῦ στέμματος, δηλ. τὰ τέκνα τῶν στρατιωτικῶν ἀποικιῶν, τοὺς ἐργάτας τῶν στρατιωτικῶν τεχνουργείων καὶ μεταλλείων, τοὺς ἐξορίστους εἰς Σιβηρίαν (διότι πάντες οἱ τοιοῦτοι θεωροῦνται ὡς χωρικοί).
3. Εἰς τοὺς θῆτας δηλ. τοὺς τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας καὶ τοὺς τῶν μεγιστάνων.

Οἱ ἀνεξάρτητοι χωρικοὶ ἀνυψώθησαν εἰς βαθμὸν τινά ἀνώτερον διὰ τοῦ ἀπὸ 20 Φεβρ. 1830 διατάγματος. Εἰς δὲ τοὺς ἀπελευθερούς ὁ αὐτοκρ. Ἀλέξανδρος ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ ἀγοράζωσι καὶ γαίαις (ἀνευ κληρονομικῶν δούλων) καὶ νὰ τὰς καλλιερῶσιν ὡς ἀνεξάρτητοι.

Ὁ αὐτὸς ἀπῆλλαξε καὶ τοὺς χωρικοὺς τῆς Ἑσθονίας ἐκ τῶν κατεπίσεων τῆς Ἀριστοκρατίας· διότι κατὰ τὸ διάταγμά του ὁ δούλος δύναται νὰ ἀπολαύῃ ἐλευθερίας β,τ,ι ἀπέκτησεν· ἀπηγόρευσε δὲ εἰς τοὺς εὐγενεῖς νὰ πωλῶσι τοὺς δούλους ἀνευ τῆς γῆς, ἐξ ἧς τρέφονται, νὰ κολάζωσιν αὐτοὺς σωματικῶς, ἢ νὰ τοὺς νυμφεύωσιν ἀθαιρέτως· ἔπειτα κατέστησε δημοτικὰ δικαστήρια, ὅπου ἐδικάζοντο οἱ δούλοι ὑπ' ἄλλων δούλων, τοὺς ὁποίους αὐτοὶ εἶχον ἐκλελεγμένους.

Αἱ δημόσιαι γαῖαι δὲν ἐχορηγοῦντο πλέον ὡς ἄλλοτε αἰδίως.

Διωρίθη σύλλογος νομικῶν διὰ νὰ συνάψῃ εἰς ἕν πάντας τοὺς ποινικοὺς νόμους· ἑκατὸν δὲ χιλ. ρουβλίων ἐδαπανῶντο κατ' ἔτος εἰς τὸ ἔργον τοῦτο.

Μετεκλήθησαν ἄγγλοι ἀγρονόμοι εἰς Πετρούπολιν διὰ νὰ συστήσωσι γεωργικὰ σχολεῖα.

Τινεὶς μάλιστα ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐφιλοτιμήθησαν νὰ συστήσωσι καὶ αὐτοὶ ἐξ ἰδίων τοιαῦτα ἀγρονομεῖα εἰς τὰς ἐπαρχίας· Ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος πρὸ 5—6